

Szkoła Policji w Katowicach

**OCHRONA PRAWNA FUNKCJONARIUSZA POLICJI
W PRAWIE CYWILNYM**

Stan prawny na 1 czerwca 2018 r.

SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA	5
I. ŚRODKI KOMPENSACYJNE W POSTĘPOWANIU PRZYGOTOWAWCZYM ORAZ POSTĘPOWANIU SĄDOWYM	6
1.1. Informacje ogólne	6
1.1.1. Szkada majątkowa	6
1.1.2. Pojęcie uszczerbku na zdrowiu i rozstrój zdrowia	6
1.1.3. Krzywda doznana w wyniku przestępstwa oraz zadośćuczynienie	7
1.1.4. Nawiązka na rzecz pokrzywdzonego	8
1.1.5. Oskarżyciel posiłkowy i jego prawa	8
1.1.6. Apelacja od wyroku	9
1.2. Szkada na mieniu oraz uszkodzenie ciała lub wywołanie rozstroju zdrowia	9
1.2.1. Przykładowe zachowanie sprawcy	9
1.2.2. Przysługujące pokrzywdzonemu środki kompensacyjne	9
1.2.3. Sposób dochodzenia roszczeń	11
1.2.4. Wzory dokumentów	11
II. ROSZCZENIA CYWILNOPRAWNE	11
2.1. Informacje ogólne	11
2.1.1. Wybrane przepisy kodeksu cywilnego i kodeksu postępowania cywilnego	12
2.1.2. Strony w postępowaniu cywilnym	12
2.1.3. Przedmiot i ocena dowodów w postępowaniu cywilnym	12
2.2. Szkada na mieniu	13
2.2.1. Naruszenie własności – art. 222 § 2 k.c. i art. 415 k.c.	13
2.2.2. Przykładowe zachowanie sprawcy	13
2.2.3. Roszczenia przysługujące powodowi	14
2.3. Szkada na osobie	14
2.3.1. Ochrona dóbr osobistych człowieka – art. 23 k.c.	14
2.3.2. Przykładowe zachowanie sprawcy	16
2.3.3. Roszczenia przysługujące powodowi	17
2.3.4. Uszkodzenie ciała lub wywołanie rozstroju zdrowia – art. 444 § 1 k.c.	17
2.3.5. Przykładowe zachowanie sprawcy	18
2.3.6. Roszczenia przysługujące powodowi	18
2.3.7. Sposób dochodzenia roszczeń	18
2.4. Wzory dokumentów	20
2.4.1. Oświadczenie o działaniu w sprawie w charakterze oskarżyciela posiłkowego	20
2.4.2. Apelacja oskarżyciela posiłkowego	21

2.4.3. Wniosek o orzeczenie naprawienia szkody i zadośćuczynienie	22
2.4.4. Pozew o ochronę dóbr osobistych i zadośćuczynienie pieniężne	24
2.4.5. Pozew o ochronę dóbr osobistych	26
2.4.6. Pełnomocnictwo procesowe ogólne	28
2.4.7. Wniosek o przeprowadzenie mediacji	29
BIBLIOGRAFIA	30

„Ja, obywatel Rzeczypospolitej Polskiej, świadom podejmowanych obowiązków policjanta, ślubuję: służyć wiernie Narodowi, chronić ustanowiony Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej porządek prawny, strzec bezpieczeństwa Państwa i jego obywateli, nawet z narażeniem życia. Wykonując powierzone mi zadania, ślubuję pilnie przestrzegać prawa, dochować wierności konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej, przestrzegać dyscypliny służbowej oraz wykonywać rozkazy i polecenia przełożonych. Ślubuję strzec tajemnic związanych ze służbą, honoru, godności i dobrego imienia służby oraz przestrzegać zasad etyki zawodowej”.

Rota ślubowania - art. 27 z Ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji

PRZEDMOWA

Zapewnienie właściwej ochrony funkcjonariuszom Policji stwarza potrzebę odpowiednio wyważonej reakcji prawnej państwa na wzmacnianie autorytetu i poszanowanie we współczesnym demokratycznym społeczeństwie. Dobrze wyszkolony i przygotowany do służby policjant jest wizytówką państwa oraz kształtuje jego autorytet. Sposób, w jaki państwo wskazuje dbałość o swoich funkcjonariuszy, przekłada się w społeczeństwie na pojmowanie roli policjanta. Kształtuje postawy ludzkie nie tylko funkcjonariuszy, ale również każdego z obywateli. Niezbędna jest edukacja społeczeństwa, by należycie pojmowało rolę i zadania służbowe policjantów.

Nie powinno być prawnego i moralnego usprawiedliwienia dla agresji pod adresem funkcjonariuszy publicznych, a w szczególności policjantów, osób przybranych.

W tym miejscu warto przytoczyć słowa, iż „policjant zachowaniem i wyglądem musi wzbudzać zaufanie, a umacniać je swoim postępowaniem. Powinien umieć przekonać każdego uczciwego członka naszej społeczności, że bać się należy tylko przestępców i chuliganów, a policjant jest po to, aby te obawy konsekwentnie eliminować oraz że w każdej sytuacji można na niego liczyć. Obdarzenie zaufaniem jest zjawiskiem niezmiernie trudnym, ale możliwym. Do osiągnięcia tego celu potrzebna jest dobra i silna wola właściwego postępowania. Należy z pełną aprobatą odnieść się do Zarządzenia nr 805 Komendanta Głównego Policji z dnia 31 grudnia 2003 r. w sprawie „Zasad etyki zawodowej policjanta” (Dz.Urz. KGP z 2004 r. Nr 1, poz. 3), które niewątpliwie sprzyja kształtowaniu modelu policjanta”¹.

Funkcjonariusz Policji z chwilą przyjęcia do służby składa ślubowanie narodowi polskiemu, że będzie „chronić ustanowiony Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej porządek prawny, strzec bezpieczeństwa Państwa i jego obywateli, nawet z narażeniem życia”. Pełniąc obowiązki służbowe, policjant jest narażony na zagrożenia, które nie występują w innych grupach zawodowych. Ustawodawca w uregulowaniach prawnych zapewnia ochronę prawną funkcjonariusza policji na gruncie prawa karnego i cywilnego.

Publikacja jest skierowana do wszystkich policjantów, których dobra zostały naruszone.

¹ W. Kotowski, *Ustawa o Policji. Komentarz*, Warszawa 2012, s. 19–22.

I. ŚRODKI KOMPENSACYJNE W POSTĘPOWANIU PRZYGOTOWAWCZYM ORAZ POSTĘPOWANIU SĄDOWYM

1.1. Informacje ogólne

Środkami kompensacyjnymi w polskim kodeksie karnym są obowiązek naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę oraz nawiązka. Celem środków kompensacyjnych jest ułatwienie uzyskania przez pokrzywdzonego pełnego zaspokojenia roszczeń cywilnoprawnych wynikających z popełnionego przestępstwa. Służą one do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem w ramach procesu karnego, na podstawie przepisów prawa cywilnego. Środki te można orzekać obok kary, w razie odstąpienia od jej wymierzenia, a także samoistnie.

1.1.1. Szkada majątkowa

Szkoda majątkowa powstaje wówczas, gdy dochodzi do uszczerplenia praw majątkowych. Może to nastąpić poprzez uszkodzenie lub zniszczenie posiadanej rzeczy bądź poprzez uszkodzenie ciała skutkujące koniecznością ponoszenia kosztów leczenia utraty zarobków itd. Do zasadniczych czynników warunkujących nałożenie obowiązku naprawienia szkody na sprawcę jest jej wyrządzenie przez niego oraz wydanie przez sąd wyroku skazującego. Kodeks karny nie uzależnia obowiązku naprawienia szkody od rodzaju przestępstwa. Tym samym szkoda może należeć do znamion danego przestępstwa (np. niekorzystne rozporządzenie mieniem przy oszustwie), ale wystarczy, że jest ona bezpośrednim następstwem danego przestępstwa (np. pogorszenie sytuacji majątkowej rodziny na skutek ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, którego doznał jedyny żywiciel rodziny). Środek ten może zostać orzeczony zarówno za przestępstwa umyślne, jak i nieumyślne, byleby tylko została nim wyrządzona szkoda i szkoda ta musi istnieć w chwili orzekania.

Przy ocenie rozmiaru szkód bierze się pod uwagę nie tylko rzeczywiste straty w majątku pokrzywdzonego, ale także utratę spodziewanych korzyści. W przypadku przestępstw przeciwko mieniu wartość poniesionych strat to wartość mienia uzyskanego (zniszczonego) przez sprawcę. Aby pokrzywdzony nie został narażony na zarzut bezpodstawnego wzbogacenia się, sąd decydując o rozmiarach szkody, bierze pod uwagę rozmiary pokrytej już szkody (np. wartość odzyskanego mienia w toku procesu karnego, wypłatę odszkodowania przez ubezpieczyciela).

1.1.2. Pojęcie uszczerbku na zdrowiu i rozstroju zdrowia

Kodeks karny rozróżnia trzy stopnie uszczerbków na zdrowiu. Stopień uszczerbku doznanego przez pokrzywdzonego decyduje o kwalifikacji prawnej zachowania sprawcy, a tym samym ma wpływ na wysokość grożącej sprawcy kary oraz rekompensaty finansowej dla pokrzywdzonego.

Podstawą dla rozważań dotyczących stopnia uszczerbku na zdrowiu są przepisy art. 156 i 157 k.k. Zgodnie z art. 157 § 2 k.k. lekki uszczerbek na zdrowiu to naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia trwający nie dłużej niż 7 dni.

Średni uszczerbek na zdrowiu opisany został w art. 157 § 1 k.k. jako trwający dłużej niż 7 dni, lecz jednocześnie nie będący uszczerbkiem ciężkim w rozumieniu art. 156 § 1 k.k. Będzie tu chodzić o wszelkie sytuacje, w których powrót do pełni zdrowia będzie wymagał leczenia dłuższego niż tydzień.

Ciężki uszczerbek na zdrowiu opisano w art. 156 § 1 k.k. Zgodnie ze wskazanym przepisem jest to pozbawienie człowieka wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia, spowodowanie innego ciężkiego kalectwa, ciężkiej choroby nieuleczalnej lub długotrwałej, choroby realnie zagrażającej życiu, trwałej choroby psychicznej, całkowitej albo znacznej trwałej niezdolności do pracy w zawodzie lub trwałego, istotnego zszpecenia lub zniekształcenia ciała.

Definiując uszczerbki na zdrowiu, kodeks karny posługuje się pojęciami uszkodzenia ciała i rozstroju zdrowia. Uszkodzeniem ciała jest oddziaływanie na ciało ludzkie, któremu towarzyszy przerwanie ciągłości tkanek, polegające na zewnętrznym zranieniu lub obrażeniach wewnętrznych, sięgających w głąb ciała. Rozstrój zdrowia polega natomiast na zakłóceniu funkcji organizmu człowieka o charakterze czynnościowym bez naruszenia integralności ciała (np. zatrucie czy nerwica).

1.1.3. Krzywda doznana w wyniku przestępstwa oraz zadośćuczynienie

Przez pojęcie krzywdy rozumie się szkodę o charakterze niemajątkowym. Odnosi się ona do wartości niematerialnych, takich jak zdrowie, wolność, godność. Możliwość uzyskania zadośćuczynienia nie jest uzależniona od rodzaju przestępstwa, z którego krzywda, jakiej doznał pokrzywdzony, wynika. Koniecznym warunkiem, aby uzyskać zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, jest skazanie (wyrok skazujący) sprawcy przestępstwa oraz istnienie związku przyczynowego pomiędzy czynem a krzywdą, a także samo istnienie krzywdy w momencie orzekania. Wskazany związek przyczynowy nie oznacza zaś, że krzywda musi stanowić ustawowe znamię przestępstwa. Jest jednak konieczne, by krzywda była bezpośrednim następstwem przestępstwa.

Przy ocenie wysokości kwoty zadośćuczynienia sąd ma obowiązek wziąć pod uwagę całokształt okoliczności danej sprawy, tj. powinien uwzględnić kompensacyjną rolę zadośćuczynienia i zasądzić rozsądną kwotę uwarunkowaną realiami społeczno-gospodarczymi, środowiskowymi oraz zgodną z oczekiwaniami pokrzywdzonego. Trzeba również pamiętać, iż w razie wystąpienia trudności dowodowych w ustaleniu wielkości doznanej krzywdy sąd może orzec na rzecz pokrzywdzonego nawiązkę.

1.1.4. Nawiązka na rzecz pokrzywdzonego

Zamiast obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę sąd może orzec nawiązkę na rzecz policjanta. Nawiązka orzekana w takim przypadku na podstawie art. 46 § 2 k.k. pojawia się, gdy orzeczenie obowiązku naprawienia szkody jest znacznie utrudnione, co w szczególności oznacza wystąpienie trudności dowodowych dotyczących ustalenia wielkości szkody. Wysokość tak orzeczonej nawiązki nie może przekraczać wartości szkody wyrządzonej przestępstwem ani też progę wynikającego wprost z przepisu, tj. kwoty 200 000 zł.

Orzeczenie nawiązki jest możliwe zarówno w przypadku szkód materialnych, jak i niematerialnych, ale nie ma możliwości orzeczenia obok nawiązki obowiązku naprawienia szkody. Ponadto z uwagi na fakt, iż nawiązka jest orzekana zamiast, a nie obok obowiązku naprawienia szkody, dla jej orzeczenia konieczne jest spełnienie wszystkich przesłanek, od których zależne jest wymierzenie obowiązku naprawienia szkody.

1.1.5. Oskarżyciel posiłkowy i jego prawa

W sprawach o przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego policjant, który jest pokrzywdzony, może działać jako strona w charakterze oskarżyciela posiłkowego obok oskarżyciela publicznego lub zamiast niego. Aby zostać oskarżycielem posiłkowym, musi do czasu rozpoczęcia przewodu sądowego na rozprawie (tj. do czasu odczytania aktu oskarżenia) złożyć sądowi oświadczenie o przystąpieniu do procesu w charakterze oskarżyciela posiłkowego. Może to zrobić ustnie i pisemnie.

Będąc oskarżycielem posiłkowym, może:

- zadawać pytania przesłuchiwanym przez sąd: oskarżonemu, świadkom, biegłym itp.,
- zgłaszać wnioski dowodowe, np. o przesłuchanie dodatkowych świadków lub dołączenie do akt dodatkowych dokumentów,
- przeglądać akta sprawy sądowej i sporządzać z nich odpisy, tzn. robić notatki, prosić o zrobienie kserokopii,
- składać wnioski o sprostowanie protokołu rozprawy, jeżeli uzna, że nie zapisano czegoś, co uważa za ważne dla sprawy lub źle zapisano to, co powiedział świadek,
- przemawiać na etapie głosów stron, tzn. na zakończenie przewodu sądowego,
- żądać uzasadnienia wyroku, wnosić apelację od wyroku itp.,
- złożyć w sądzie wniosek, aby sędzia penitencjarny lub dyrektor zakładu karnego zawiadomił go o zwolnieniu skazanego z zakładu karnego po odbyciu kary, o ucieczce skazanego z zakładu karnego, a także o wydaniu decyzji o udzieleniu skazanemu przepustki, czasowego zezwolenia na opuszczenie zakładu karnego, przerwy w wykonaniu kary, warunkowego zwolnienia.

1.1.6. Apelacja od wyroku

Od każdego nieprawomocnego wyroku policjant może złożyć apelację. Apelacja jest zwyczajnym środkiem odwoławczym od nieprawomocnych wyroków I instancji. Przysługuje ona stronom, a więc także oskarżycielowi posiłkowemu, a pokrzywdzonemu zaś tylko od wyroku warunkowo umarzającego postępowanie wydanego na posiedzeniu. Termin do wniesienia apelacji to 14 dni i biegnie on z chwilą doręczenia uprawnionemu wyroku wraz z uzasadnieniem. Apelację w imieniu strony może, a w określonych przypadkach musi, sporządzić i podpisać adwokat lub radca prawny występujący jako obrońca lub pełnomocnik.

Orzeczenie ulega uchyleniu lub zmianie w razie stwierdzenia:

- obrazy przepisów prawa materialnego,
- obrazy przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia,
- błędów w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia, rażącej niewspółmierności kary, środka karnego, nieważki lub nieustusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka.

1.2. Szkada na mieniu oraz uszkodzenie ciała lub wywołanie rozstroju zdrowia

1.2.1. Przykładowe zachowanie sprawcy

Podczas nakładania mandatu karnego Szymon D. zaczął szarpać funkcjonariusza podejmującego czynności i zrzucił jego okulary korekcyjne, niszcząc ich oprawki i wybijając szkła.

1.2.2. Przysługujące pokrzywdzonemu środki kompensacyjne

W przypadku, gdy w wyniku działania sprawcy doszło do powstania szkody majątkowej na twoją szkodę, istnieją trzy sposoby, byś dochodził swoich praw:

1. Obowiązek naprawienia, w całości lub w części, wyrządzonej przestępstwem szkody – orzekany na podstawie art. 46 § 1 k.k.

Taki obowiązek sąd w razie skazania orzeka na wniosek pokrzywdzonego lub innej osoby uprawnionej, więc możesz złożyć wniosek ustnie do protokołu lub pisemnie:

- w postępowaniu przygotowawczym lub na etapie postępowania sądowego (do czasu zamknięcia przewodu sądowego na rozprawie głównej).
- Wnioskujący powinien:
- wykazać wysokość szkody (przydatne jest zbieranie faktur potwierdzających poniesioną szkodę, np. zakupu składnika umundurowania, naprawy laptopa, zakupu telefonu komórkowego, zegarka, zakupu leków, leczenia, rehabilitacji, kosztów dojazdów do miejsc leczenia, rehabilitacji),

- określić, czy szkoda ma być zaptacona w całości, czy w części (w sytuacji, gdy np. sprawca czynu pokrył już część szkody lub gdy zostało wypłacone pokrzywdzonemu odszkodowanie przez instytucję ubezpieczeniową, które pokryło szkodę jedynie w części).

Do orzekania w sprawie obowiązku naprawienia szkody stosuje się przepisy prawa cywilnego (patrz uwagi poniższe dotyczące roszczeń cywilnoprawnych). W razie gdy nie złożysz wniosku, sąd może jedynie orzec obowiązek naprawienia szkody, lecz nie musi tego zrobić.

2. Możesz złożyć wniosek o zadośćuczynienie za doznaną krzywdę – orzekany na podstawie art. 46 § 1 k.k.

Krzywda ma charakter niemajątkowy i odnosi się do takich wartości, jak zdrowie (w tym doznany ból fizyczny, ból psychiczny), wolność, godność (pojęcie krzywdy szerzej zostało omówione w punkcie 2.1.3.). Krzywda musi być bezpośrednim następstwem przestępstwa.

Możesz go złożyć:

- w postępowaniu przygotowawczym lub
- na etapie postępowania sądowego (do czasu zamknięcia przewodu sądowego na rozprawie głównej).

W razie braku twojego wniosku sąd może jedynie orzec obowiązek zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, lecz nie musi tego zrobić. Nic nie stoi na przeszkodzie orzeczeniu przez sąd obowiązku naprawienia szkody (majątkowej) i jednocześnie obowiązku zadośćuczynienia za doznaną krzywdę (niemajątkową). Możesz też domagać się wyłącznie odszkodowania lub wyłącznie zadośćuczynienia (np. pokrzywdzony nie odniósł szkody majątkowej, ale odniósł szkodę niemajątkową w postaci naruszenia godności przestępstwem naruszenia nietykalności, znieważenia).

3. Trzeci sposób dochodzenia twoich praw to nawiązka – orzekana na podstawie art. 46 § 2 k.k.

Sąd zamiast obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, gdy takie orzeczenie jest znacznie utrudnione, może orzec nawiązkę na twoją rzecz w wysokości do 200 000 zł. Dzieje się tak w sytuacji, gdy np. przy ustaleniu wysokości szkody wystąpiły trudności dowodowe (pokrzywdzony odniósł szkodę, ale nie jest w stanie udokumentować jej wysokości). Nawiązka powinna być wymierzana z uwzględnieniem rozmiaru szkody majątkowej lub krzywdy wyrządzonej pokrzywdzonemu. W razie twojej śmierci w wyniku popełnionego przez skazanego przestępstwa nawiązkę można orzec na rzecz osoby najbliższej w rozumieniu kodeksu karnego, której sytuacja życiowa wskutek śmierci pokrzywdzonego uległa znacznemu pogorszeniu. W razie gdy ustalono więcej niż jedną taką osobę, nawiązki orzeka się na rzecz każdej z nich.

„Znaczne pogorszenie sytuacji życiowej” polegać może na utracie możliwości uzyskania pomocy przy prowadzeniu gospodarstwa domowego, wy-

chowaniu dzieci itp.² Według Sądu Najwyższego znaczne pogorszenie sytuacji życiowej to nie tylko materialny aspekt zmienionej sytuacji bliskiego członka rodziny zmarłego, ale „np. utrata oczekiwania przez osobę poszkodowaną na pomoc i wsparcie członka rodziny, których mogła ona zasadnie spodziewać się w chwilach wymagających takich zachowań, zwłaszcza w razie choroby” (wyr. SN z 3.12.2010 r., I PK 88/10, OSNAPIUS 2012, Nr 3–4, poz. 37).

1.2.3. Sposób dochodzenia roszczeń

Jeśli w wyniku dokonanego przestępstwa doszło do szkody majątkowej lub/i niemajątkowej, pokrzywdzony może w postępowaniu karnym wnieść wniosek opisany wyżej w pkt 3.4.3.

Zgodnie z treścią art. 46 § 3 k.k. orzeczenie odszkodowania lub zadośćuczynienia albo nawiązki nie stoi na przeszkodzie dochodzeniu niezaspokojonej części roszczenia w drodze postępowania cywilnego.

Pokrzywdzony może zamiast złożenia wniosku w postępowaniu karnym wybrać drogę powództwa cywilnego i skierować pozew do sądu cywilnego o zasądzenie odszkodowania lub zadośćuczynienia.

1.2.4. Wzory dokumentów

Wniosek można złożyć ustnie do protokołu w trakcie przesłuchania lub złożyć pisemnie/przestać do materiałów postępowania na etapie postępowania przygotowawczego. Wniosek można także ustnie złożyć do protokołu podczas rozprawy sądowej, złożyć go/przestać na piśmie.

Poniżej przedstawiono przykładowy wzór, według którego można modyfikować wniosek, w zależności od sytuacji.

UWAGA! Składamy wniosek o orzeczenie naprawienia szkody lub/i zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, a nie wniosek o orzeczenie nawiązki (patrz pkt 2.1.4., w którym omówiono funkcję nawiązki i fakultatywność jej stosowania).

Możemy wnieść o orzeczenie nawiązki, ale dopiero wtedy, gdy byłyby problemy z ustaleniem wysokości szkody, np. z uwagi na zagubienie faktur potwierdzających jej wysokość. Jednakże sąd nawiązkę tylko może orzec, ale nie musi, o czym należy pamiętać. Dla przypomnienia – w przypadku złożenia wniosku o orzeczenie obowiązku naprawienia szkody i wniosku o zadośćuczynienie sędzia orzeka w tej kwestii.

II. ROSZCZENIA CYWILNOPRAWNE

2.1. Informacje ogólne

Warto pamiętać, że postępowanie cywilne jest postępowaniem odrębnym od postępowania karnego. Postępowanie to rozpoczyna się i toczy z twojej

² P. Sobolewski, *Komentarz do art. 446*, [w:] K. Osajda (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania. Część ogólna*, Warszawa 2017, Nb 35.

inicjatywy. W prawie cywilnym pokrzywdzony nazywany jest poszkodowanym. Momentem inicjującym rozpoczęcie postępowania cywilnego jest złożenie przez poszkodowanego pozwu do sądu, w którym występuje z roszczeniem przysługującym mu z tytułu ochrony jego praw. Ciężar dowodowy spoczywa na tobie jako na poszkodowanym. Źródłem odpowiedzialności cywilnoprawnej jest odpowiedzialność deliktowa oraz odpowiedzialność kontraktowa.

Odpowiedzialność deliktowa powstaje w wyniku zaistnienia czynu będącego czynem niedozwolonym. Czyn ten powoduje powstanie po stronie sprawcy zobowiązania do naprawienia powstałej szkody.

Prześcankami odpowiedzialności deliktowej są:

- powstanie szkody,
- popełnienie przez sprawcę czynu niedozwolonego,
- związek przyczynowy między szkodą a czynem zabronionym,
- wina sprawcy.
- Brak którejkolwiek z tych przesłanek wyłącza odpowiedzialność sprawcy czynu.

Odpowiedzialność kontraktowa polega na powstaniu roszczenia odszkodowawczego wynikającego z niewykonania warunków zobowiązania, które uprzednio strony pomiędzy sobą zawarły.

2.1.1. Wybrane przepisy kodeksu cywilnego i kodeksu postępowania cywilnego

Musisz wiedzieć, że:

1. Roszczenia majątkowe wynikające z przestępstwa mogą być dochodzone w postępowaniu cywilnym albo w wypadkach w ustawie przewidzianych w postępowaniu karnym.
2. Do wartości przedmiotu sporu nie wlicza się odsetek, pożytków i kosztów, żądanych obok roszczenia głównego.
3. Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat 10, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej trzy lata.

2.1.2. Strony w postępowaniu cywilnym

Warto pamiętać, że proces cywilny jest oparty na zasadzie dwustronności. Znaczy to, że w każdym procesie muszą występować tylko dwie strony, którymi są:

- powód – osoba, która występuje z powództwem w poszukiwaniu ochrony prawnej,
- pozwany – czyli osoba, przeciwko której powództwo jest skierowane.

2.1.3. Przedmiot i ocena dowodów w postępowaniu cywilnym

Ciężar dowodu w postępowaniu cywilnym obciąża co do zasady ciebie jako poszkodowanego, to on z reguły będzie miał obowiązek wykazania oko-

liczności (dowodów), które dadzą podstawę do postawienia zarzutu zawinionego działania sprawcy, czyli pozwanego.

Art. 230 k.p.c. – fakty nieobjęte oświadczeniem

Gdy strona nie wypowie się co do twierdzeń strony przeciwnej o faktach, sąd, mając na uwadze wyniki całej rozprawy, może fakty te uznać za przyznane.

Art. 232 k.p.c. – ciężar dowodu

Strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Sąd może dopuścić dowód niewskazany przez stronę.

2.2. Szkoda na mieniu

2.2.1. Naruszenie własności art. 222 § 2 k.c. i art. 415 k.c.

Art. 140 k.c. – treść własności

W granicach określonych przez ustawy i zasady współżycia społecznego właściciel może, z wyłączeniem innych osób, korzystać z rzeczy zgodnie ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem swego prawa, w szczególności może pobierać pożytki i inne dochody z rzeczy. W tych samych granicach może rozporządzać rzeczą.

Przedmiotem własności mogą być jedynie rzeczy (ruchomości, nieruchomości), nie muszą to być tylko rzeczy oznaczone co do tożsamości. Przedmiotem własności może być cała rzecz, a nie jej część składowa.

Art. 222 k.c. – ochrona własności

§ 1. Właściciel może żądać od osoby, która włada faktycznie jego rzeczą, ażeby rzecz została mu wydana, chyba że osobie tej przysługuje skuteczne względem właściciela uprawnienie do władania rzeczą.

§ 2. Przeciwko osobie, która narusza własność w inny sposób aniżeli przez pozbawienie właściciela faktycznego władztwa nad rzeczą, przysługuje właścicielowi roszczenie o przywrócenie stanu zgodnego z prawem i o zaniechanie naruszeń.

2.2.2. Przykładowe zachowanie sprawcy

Nieumundurowany funkcjonariusz podczas czynności zostaje przypadkowo złapany za rękaw kurtki przez osobę, która potknęła się i upada na ziemię. W wyniku szarpnięcia kurtka zostaje zniszczona.

Podczas interwencji funkcjonariusz wykorzystywał własny telefon komórkowy w celu pomocy zgłaszającemu poprzez udzielenie właściwych informacji, jednakże telefon zostaje mu wytrącony poprzez nadmierną gestykulację do-mownika.

2.2.3. Roszczenia przysługujące powodowi

Jako poszkodowany, gdy będziesz powodem, masz prawo żądać:

- roszczenia o przywrócenie stanu zgodnego z prawem – polega na doprowadzeniu do sytuacji, w której właścicielowi zostaje przywrócona możliwość niezakłóconego korzystania ze swojego prawa, w granicach przewidzianych w art. 140 k.c. Dąży do usunięcia bezprawnych wpływów w sferę wyłącznych uprawnień właściciela, czyli na zaprzestaniu działań naruszających cudze prawo bądź na podjęciu pewnych pozytywnych działań. Przywrócenie stanu zgodnego z prawem może mieć również postać przywrócenia stanu poprzedniego, a zatem doprowadzenia do stanu, w jakim rzecz znajdowała się przed dokonaniem naruszeniem,
- roszczenia o zaniechanie naruszeń – oznacza zaprzestanie bezprawnej ingerencji w sferę cudzego prawa własności.

2.3. Szkoda na osobie

2.3.1. Ochrona dóbr osobistych człowieka – art. 23 k.c.

Policjantowi podobnie jak każdej innej osobie przysługuje ochrona dóbr osobistych.

Dobra osobiste człowieka, takie jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

Twoje dobra osobiste jako człowieka:

- to katalog otwarty: zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska,
- to indywidualne wartości świata uczuć oraz stanu psychicznego człowieka, będące wyrazem odrębności fizycznej lub psychicznej jednostki, powszechnie akceptowane w społeczeństwie,
- mają charakter przyrodzony i przysługują na równi wszystkim ludziom, bez względu na ich cechy osobiste (wiek, poziom rozwoju, wrażliwość),
- ocena, czy doszło do ich naruszenia, następuje w oparciu o kryteria obiektywne, tzn. społeczną aprobatę dla ochrony konkretnej wartości oraz negatywną ocenę zachowania naruszającego tę wartość. Ocena, czy doszło do naruszenia dobra osobistego, nie zależy od subiektywnych odczuć osoby żądającej udzielania ochrony, ale opinii społeczeństwa (tak SN w wyr. z 19.09.1968 r., II CR 291/68, OSNCP 1969, Nr 11, poz. 200).

Zdrowie

Naruszenie zdrowia może polegać nie tylko na oddziaływaniu fizycznym, skutkującym naruszeniem narządów lub tkanek, ale także negatywnym wpływem na sferę psychiczną (np. wywołaniu nerwicy, rozstroju nerwowego).

Integralność ciała

Naruszenie integralności cielesnej polega na kontakcie fizycznym (np. uderzenie, popchnięcie).

Godność

Z naruszeniem godności mamy do czynienia, jeśli działanie albo zaniechanie stanowiące naruszenie innego dobra osobistego następuje w sposób godzący w wartość jednostki ludzkiej. Naruszeniem godności jest np. dyskryminacja jednostki ze względu na pochodzenie etniczne (odmowa wejścia do lokalu ze względu na romskie pochodzenie)³.

Wolność

Wolność to nie tylko fizyczna swoboda poruszania się, ale przeciwieństwo niewoli, czyli stanu, w którym decyzje dotyczące określonej osoby podejmowane są przez inny podmiot. Wolność, czyli autonomia, wyraża się w możliwości swobodnego podejmowania decyzji dotyczących jednostki. Naruszenie wolności może wynikać z zastosowania przymusu fizycznego lub psychicznego, a także podjęcia decyzji za zainteresowanego.

Prywatność

Prawo do prywatności to „prawo do bycia pozostawionym w spokoju”. Sfera prywatności obejmuje sfery życia rodzinnego i osobistego. Jej naruszeniem jest np. upublicznienie informacji dotyczących życia małżeńskiego. Naruszenie prywatności nie musi wiązać się ze wskazaniem imienia i nazwiska osoby fizycznej. Wystarczająca jest publikacja informacji, na podstawie których można zidentyfikować, kogo dotyczy publikacja prasowa⁴.

Sfera intymności

Sfera życia intymnego stanowi element prywatności. Nie ulega wątpliwości, że informacje z tej sfery podlegają silniejszej ochronie prawnej, a ich ujawnienie jest dla jednostki bardziej dotkliwe. Dopuszczalne jest ujawnienie informacji z zakresu własnej sfery intymnej, nawet jeśli informacje takie naruszają prywatność innych osób (np. ujawnienie przez kobietę tożsamości ojca jej dziecka nie jest działaniem bezprawnym).

³ Por. wyr. SA w Poznaniu z 29.2.2012 r., I ACa 1162/11, Legalis.

⁴ Por. wyrok SN z 18.01.1984 r., I CR 400/83, OSNCP 1984, Nr 11, poz. 195.

Cześć – naruszenie czci

Ochrona czci (dobrego imienia) obejmuje wszystkie dziedziny życia – życie osobiste, zawodowe i społeczne. Naruszeniem czci może być zniekształniająca wypowiedź dotycząca zarówno życia rodzinnego, jak i aktywności zawodowej lub gospodarczej.

Zniekształnienie (naruszenie czci zewnętrznej) ma miejsce w przypadku przypisania innej osobie postępowania lub właściwości, które mogą wpłynąć negatywnie na ocenę tej osoby przez innych; mamy do czynienia w przypadku, gdy wypowiedź naruszająca cześć dotrze do innych osób (przynajmniej jednej) niż tylko osoba zniekształniana.

Znieważenie (naruszenie czci wewnętrznej) ma miejsce przede wszystkim w przypadku, gdy znieważenie zostało dokonane w obecności osoby, której wypowiedź dotyczy, ale także w sytuacji, gdy wypowiedź zniekształniająca miała miejsce w okolicznościach wskazujących, że zniekształniający powinien liczyć się z możliwością, iż treść tej wypowiedzi dotrze do osoby, której dotyczy.

Wizerunek

Wizerunek jest dobrem osobistym przysługującym tylko osobom fizycznym – tak trafnie SN w wyroku z 25.05.1977 r. (I CR 159/77, Legalis). Wizerunek obejmuje tylko cechy zewnętrzne osoby fizycznej (cechy psychologiczne – dobro osobiste jako cześć). Naruszenie wizerunku polega na przedstawieniu całości lub części sylwetki osoby w sposób pozwalający na jej identyfikację. Wizerunek może być utrwalony i naruszony nie tylko za pomocą aparatu lub kamery, ale także naszkicowany, namalowany lub wytworzony za pomocą innych środków plastycznych; w szczególności naruszeniem wizerunku jest wykorzystanie zdjęcia, ale także naszkicowanie portretu osoby fizycznej bez jej zgody.

Swoboda sumienia

Naruszenie swobody sumienia jako dobra osobistego ma miejsce w przypadku uniemożliwienia lub utrudnienia wyrażania przekonań religijnych oraz wykonywania praktyk religijnych, szykanowania, w szczególności dyskryminacji, w różnych sferach życia społecznego lub zawodowego ze względu na przekonania religijne lub światopogląd oraz w przypadku narzucenia obowiązku przyjęcia określonej religii lub uczestnictwa w praktykach religijnych. Naruszeniem swobody sumienia jest poddanie kogoś wbrew jego woli praktykom religijnym.

2.3.2. Przykładowe zachowania sprawcy

Redaktor lokalnej gazety Nowiny, Zenon K. w artykule *Bo do tanga trzeba dwojga* opisał intymne sekrety z życia funkcjonariusza Policji z pracownicą urzędu miasta – naruszenie sfery intymności; prywatności.

Na portalu społecznościowym sprawca umieścił zdjęcia funkcjonariusza w cywilnym ubraniu idącego wraz z dwójką swoich dzieci, podpisując je „Policjant na zwolnieniu lekarskim – zamiast do pracy opiekuje się dziećmi” – naruszenie prywatności; wizerunku.

Sprawca na elewacji kamienicy umieścił farbą napis „Dzielnicowy Marek XXXXXX to tapówkarz i gej” – naruszenie czci, godności, prywatności.

2.3.3. Roszczenia przysługujące powodowi

W razie bezprawnego działania naruszającego lub zagrażającego dobru osobistemu możesz wystąpić na drogę sądową z określonym powództwem.

Możesz wystąpić o:

1. ochronę niemajątkową:

- żądania zaniechania działania (jeżeli działanie jest bezprawne) – art. 24 § 1 k.c.,
- żądania usunięcia skutku (w szczególności złożenia oświadczenia w odpowiedniej treści i odpowiedniej formie) – art. 24 § 1 k.c.,

2. ochronę majątkową:

- żądania naprawienia szkody na zasadach ogólnych, w przypadku gdy naruszono dobro osobiste i wystąpiła szkoda majątkowa – art. 24 § 2 k.c.,

3. ochronę pośrednią (częściowo majątkową i częściowo niemajątkową):

- zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę – art. 448 k.c.,
- zasądzenia sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny – art. 448 k.c.

Dopuszczalna jest również forma ochrony dóbr osobistych w drodze powództwa o ustalenie, pozwalające powodowi na stwierdzenie, że dane dobro zostało zagrożone albo naruszone. Podstawę prawną tej formy ochrony stanowi art. 189 k.p.c., zgodnie z którym powod może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

2.3.4. Uszkodzenie ciała lub wywołanie rozstroju zdrowia – art. 444 § 1 k.c.

Podmiotem uprawnionym do dochodzenia swoich roszczeń na podstawie art. 444 k.c. jest osoba, która doznała uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia na skutek jakiegoś zdarzenia. Odpowiedzialność za powstanie tego zdarzenia ponosi osoba trzecia. Zaistniały skutek w postaci uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia musi powstać w wyniku bezpośredniego działania, czyli musi istnieć związek przyczynowy między zdarzeniem – czynem niedozwolonym a szkodą.

Uszkodzenie ciała występuje w momencie naruszenia integralności cielesnej człowieka, np. poprzez pozbawienie człowieka kończyny, złamanie ręki, spowodowanie otarć czy też rany ciętej na ciele. Uszkodzenie ciała może polegać na naruszeniu tkanek oraz uszkodzeniu narządów wewnętrznych, np. uszkodzenie wątroby, nerek.

Natomiast z rozstrojem zdrowia mamy do czynienia wówczas, gdy ulegnie zakłóceniu normalne funkcjonowanie organizmu ludzkiego. Brak widocznych uszkodzeń. Rozstrój zdrowia może przybrać postać nerwicy, depresji, zatrucie organizmu czy choroby psychicznej.

Odszkodowanie na podstawie art. 444 § 1 k.c. obejmuje w swym zakresie wszelkie wydatki poniesione przez poszkodowanego, które są następstwem uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia. Zasadne jest, aby poszkodowany w pozwie wykazał, iż poniesione przez niego wydatki w związku z zaistniałym zdarzeniem były konieczne i celowe. Przykładowo można do nich zaliczyć pobyt w szpitalu, konsultacje u lekarza, koszty poniesione z zakupem lekarstw, zakup protezy, okularów, dojazdu do szpitala, stosowanie specjalistycznej diety, koszty rehabilitacji, zakup wózka inwalidzkiego (wyrok SN z dnia 16.01.1981 r., I CR 455/80, OSPIKA 1981, poz. 223, wyrok SN z dnia 4.10.1973 r., II CR 365/73, OSN 1974, poz. 147).

Należy pamiętać, iż koszty te nie muszą być wyłącznie poniesione przez poszkodowanego, mogą być poniesione również przez rodzinę, np. w związku z dojazdem do szpitala.

Natomiast jeżeli chodzi o zwrot poniesionych kosztów, to co do zasady powinien on nastąpić po przedstawieniu przez poszkodowanego stosownych dokumentów w postaci faktur, paragonów.

Renta dla wyrównania szkód trwałych zgodnie z art. 444 § 2 k.c. przysługuje poszkodowanemu w następującej sytuacji:

- gdy utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej,
- jeżeli zwiększyły się jego potrzeby,
- lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość.

2.3.5. Przykładowe zachowania sprawcy

Podczas interwencji domowej u państwa J. funkcjonariusz Zenon K. został pogryziony przez psa rasy owczarek niemiecki należącego do państwa J.

W trakcie zabezpieczenia przemarszu kibiców na mecz piłki nożnej funkcjonariusz Zenon K. został trafiony przez Mariana G. kamieniem w lewy policzek. W wyniku zdarzenia utracił w ząb, tzw. czwórkę w górnej szczęce.

2.3.6. Roszczenia przysługujące powodowi

- odszkodowanie na pokrycie wszelkich wynikłych z tego powodu kosztów leczenia – art. 444 § 1 k.c.,
- żądanie odpowiedniej renty dla wyrównania szkód trwałych – art. 444 § 2 k.c.

2.3.7. Sposób dochodzenia roszczeń

Jeżeli twoje dobro zostało w jakikolwiek sposób naruszone, to obok toczącego się postępowania przygotowawczego czy też postępowania w sprawach o wykroczenie, możesz skierować sprawę na drodze cywilnoprawnej do właściwego miejscowo sądu z uwagi na miejsce zdarzenia.

Pamiętaj, aby zabezpieczyć jak największą ilość dowodów w postaci danych personalnych sprawcy i świadków, nagrań audio i wideo, zdjęć, danych z internetu, które pozwolą ci na sporządzenie pozwu.

W braku zaspokojenia należnych roszczeń w drodze porozumienia zebrany przez ciebie materiał dowodowy wykorzystaj do sporządzenia pozwu. Jeżeli tego nie zrobisz, to ze względu na sposób dochodzenia roszczeń nikt tą sprawą za ciebie się nie zajmie.

W art. 187 k.p.c. znajdziesz informacje, z jakich elementów powinien składać się pozw. Pozew wraz z zebranymi dowodami złóż do sądu na zasadach określonych w dziale III Ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j.: Dz.U. z 2018 r., poz. 300 z późn. zm.). Pozew wnosimy w jednym egzemplarzu dla sądu i po jednym dodatkowym egzemplarzu dla każdego z pozwanych. Pozew wnosimy na piśmie i załączamy do niego wymagane załączniki, w szczególności dowody na uzasadnienie naszych żądań oraz dowód uiszczenia opłaty od pozwu.

Możesz skorzystać z pomocy wybranego przez siebie pełnomocnika, który może reprezentować ciebie przed sądem.

Możesz również złożyć wniosek o skierowanie sprawy do postępowania mediacyjnego.

Jeżeli sprawa zostanie zakończona w niesatysfakcjonujący cię sposób, możesz rozważyć złożenia środków odwoławczych (apelacji i zażalenia) lub innych środków zaskarżenia przysługujących na podstawie kodeksu postępowania cywilnego.

Wzory dokumentów

2.4.1. Oświadczenie o działaniu w sprawie w charakterze oskarżyciela posiłkowego

Jan Kowalski
zam. 40-005 Katowice
ul. Jasna 15

Katowice, 20.04.2018 r.

SĄD REJONOWY
w Katowicach
40-010 Katowice
Wydział IX Karny
ul. Nowa 10

Sygn. akt 2 Ds. 148/18

OŚWIADCZENIE o działaniu w sprawie w charakterze oskarżyciela posiłkowego

W związku z wniesieniem do tegoż sądu aktu oskarżenia w sprawie o sygn. akt 2 Ds. 148/18, o przestępstwo na moją szkodę, na podstawie art. 4 § k.p.k. oświadczam, że będę działać w niniejszej sprawie w charakterze oskarżyciela posiłkowego.

Jan Kowalski

2.4.2. Apelacja oskarżyciela posiłkowego

Sygn. akt 2 K 267/17

Katowice, 20.04.2018 r.
Sąd Okręgowy w Katowicach
ul. Stara 10
40-004 Katowice

za pośrednictwem
Sądu Rejonowego w Katowicach
ul. Łagodna 5
40-002 Katowice

Oskarżyciel:

Jan Kowalski
ul. Mikołowska 23
zam. 42-200 Katowice

Oskarżony:

Michał Nowak
ul. Symulacyjna 13
zam. 42-200 Katowice

APELACJA

**oskarżyciela posiłkowego od wyroku Sądu Rejonowego w Katowicach
Wydział Karny z dnia 17.04.2018 r. w sprawie przeciwko oskarżonemu Michałowi Nowak o czyn z art. 223 § 1 k.k.**

Na podstawie art. 425 § 1 i art. 444 oraz 427 § 1 k.p.k. zaskarżam powyższy wyrok w części dotyczącej nałożenia na oskarżonego obowiązku naprawienia szkody w wysokości 1 560 zł i na podstawie art. 437 § 1 i 2 k.p.k. wnoszę o jego zmianę poprzez nałożenie na oskarżonego obowiązku naprawienia szkody pokrzywdzonemu w kwocie 2 540 zł.

UZASADNIENIE

W sprawie niniejszej Sąd Rejonowy w Katowicach skazał oskarżonego na karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym jej zawieszeniem na okres 5 lat oraz nałożył obowiązek naprawienia szkody kwocie 1 560 zł w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się wyroku.

Z wyrokiem tym nie zgadzam się. W wyroku Sąd Rejonowy orzekł o obowiązku naprawienia szkody w kwocie 1 540 zł, a nie jak wnosilem w kwocie 2 540 zł,

jaką rzeczywiście poniosłem na skutek czynu oskarżonego. Naprawienie szkody nie obejmuje w swym zakresie kwot wynikających ze zniszczenia mojego zegarka i telefonu. Nie zgadzam się z taką wysokością, albowiem przedstawiłem w toku procesu karnego dokumenty, z których wynika zarówno fakt własności powyższych rzeczy, jak i ich wartość, a więc nie było w tym zakresie żadnych trudności dowodowych, na które m.in. powoływał się Sąd w swym uzasadnieniu.

Mając powyższe na uwadze, wnoszę o zmianę zaskarżonego wyroku.

Jan Kowalski

2.4.3. Wniosek o orzeczenie naprawienia szkody i zadośćuczynienie

Jan Kowalski
zam. Katowice 42-200
ul. Mikołowska 23

Katowice, dnia 23 kwietnia 2018 r.

Sygnatura akt: II K 267/17

Sąd Rejonowy w Katowicach
ul. Łagodna 5
40-002 Katowice

WNIOSEK o orzeczenie naprawienia szkody i zadośćuczynienie

Na podstawie art. 49a k.p.k. i art. 46 § 1 k.k. wnoszę o orzeczenie wobec oskarżonego Michała Nowaka s. Jana obowiązku naprawienia w całości szkody wyrządzonej mi przestępstwem poprzez wpłacenie na moją rzecz kwoty 2 540 zł oraz obowiązku zadośćuczynienia za doznaną przeze mnie krzywdę poprzez wpłacenie na moją rzecz kwoty 3 000 zł.

UZASADNIENIE

W dniu 17 maja 2017 r. oskarżony Michał Nowak dopuścił się przestępstwa z art. 223 k.k., w wyniku którego doznałem obrażeń ciała w postaci skręcania więzadeł krzyżowych lewego kolana, a także zostały zniszczone składniki mojego umundurowania, tj. spodnie służbowe, koszula służbowa na łączną kwotę 230 zł, oraz należący do mnie zegarek o wartości 180 zł i telefon komórkowy marki Samsung o wartości 800 zł.

Odniesione przeze mnie obrażenia wymagały leczenia, w tym także prywatnych wizyt lekarskich, rehabilitacji, zakupu leków. Koszty leczenia i rehabilitacji w okresie od dnia 17 maja 2017 r. do dnia dzisiejszego wyniosły łącznie 1 330 zł, na co składają się:

- 4 wizyty w prywatnym gabinecie lekarza ortopedy – łącznie 600 zł,
- 10 pełnopłatnych zabiegów rehabilitacyjnych – łącznie 300 zł,
- leki – łącznie 430 zł.

W załączeniu przedkładam oryginały faktur zakupu ww. przedmiotów, faktury zakupu leków, wizyt lekarskich, rehabilitacji.

Ponadto wnoszę o orzeczenie obowiązku zadośćuczynienia w podanej wysokości z uwagi na znaczną krzywdę fizyczną. Obrażenia, jakich doznałem w wyniku popełnionego przez oskarżonego przestępstwa, powodowały silne bóle, a kilkumiesięczne leczenie było dla mnie bardzo uciążliwe.

W wyniku przestępstwa zacząłem też mieć stany lękowe, które leczę w Poradni Zdrowia Psychicznego w Katowicach, ul. Powstańców Śląskich 2, co potwierdza dokumentacja medyczna, którą dołączam do wniosku.

Załączniki:

Kopia dokumentacji medycznej z Poradni Zdrowia Psychicznego – 12 kart,
Faktury zakupu składników umundurowania – 2 karty,
Faktura zakupu telefonu komórkowego – 1 karta,
Paragon zakupu zegarka – 1 karta
Faktury zakupu leków – 12 kart,
Faktura nabycia usług rehabilitacyjnych – 1 karta,
Faktury wystawione przez lekarza ortopedę – 4 karty.

Jan Kowalski

2.4.4. Pozew o ochronę dóbr osobistych i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę

Katowice, dnia 20 kwietnia 2018 r.
Do
Sądu Rejonowego w Katowicach
Wydział Cywilny

Powód:

Jan Nowak,
zam. Katowice
ul. Symulacyjna 20,
PESEL 85060516430

Pozwany:

Jan Kowalski,
zam. Katowice
ul. Symulacyjna 50

Wartość przedmiotu sporu:
1000 zł

POZEW

o ochronę dóbr osobistych i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę

W imieniu własnym wnoszę o:

I. Zakazanie pozwanemu Janowi Kowalskiemu administratorowi ogólnie dostępnej strony internetowej o nazwie „Wolne miasto Katowice” bezprawnej publikacji mojego wizerunku nagranego podczas przeprowadzonej przeze mnie interwencji w Katowicach przy ul. Symulacyjnej 4 w dniu 20 stycznia 2018 r. Tytuł interwencji „Czy tak ma działać polska Policja?”, data umieszczenia 20 marca 2018 r.

II. Zasądzenie od pozwanego na moją rzecz kwoty 1 000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty.

III. Zasądzenie od pozwanego na moją rzecz kosztów procesu według norm przypisanych.

IV. Wydanie wyroku zaocznego, opatrzonego rygorem natychmiastowej wykonalności.

Ponadto wnoszę o:

V. Przeprowadzenie rozprawy także w mojej nieobecności.

VI. Wezwanie na rozprawę świadków:

- a) Jana Bąka zam. Katowice, ul. Kwinty 8,
- b) Jana Ćmiela zam. Katowice ul. Sokoła 10.

Uzasadnienie

Pozwany Jan Kowalski pracownik firmy „Życie i sława” dnia 20 marca 2018 r. na portalu internetowym o nazwie „Wolne miasto Katowice” opublikował bez mojej wiedzy i zgody wizerunek przedstawiający mnie podczas interwencji w dniu 20 stycznia 2018 r. w Katowicach przy ul. Symulacyjnej 4. Zdarzenie to zostało nagrane telefonem komórkowym przez jednego z uczestników, a następnie umieszczone na stronie internetowej przez pozwanego w dniu 20 marca 2018 r. pod tytułem „Czy tak ma działać polska Policja?” O tym, że nagranie to zostało umieszczone na ww. stronie internetowej, dowiedziałem się między innymi od sąsiadów Jana Bąka zam. Katowice, ul. Kwinty 8 oraz Jana Ćmiela zam. Katowice ul. Sokoła 10, którzy bez problemu mnie rozpoznali. Na nagraniu tym bardzo wyraźnie widać mój wizerunek, można również usłyszeć treść prowadzonej rozmowy. Ponadto Jan Kowalski pod nagraniem zamieścił komentarz, cytując: „ten policjant nie ma za grosz inteligencji i godności, ciekawe, co myślą o nim jego synowie”.

Dowód:

- a) świadek Jan Bąk zam. Katowice, ul. Kwinty 8,
- b) świadek Jan Ćmiel zam. Katowice ul. Sokoła 10,
- c) strona portalu internetowego www.wolne.miasto.katowice.pl,
- d) płyta CDR z nagraniem z interwencji.

W dniu 21 marca 2018 r. wystąpiłem do pozwanego pismo z żądaniem zaprzestania publikowania mojego wizerunku, na które pozwany nie zareagował.

Wskazany powyżej opis zachowania pozwanego w postaci bezprawnej publikacji narusza moje dobra osobiste w postaci prawa do ochrony wizerunku. Podstawę prawną mojego roszczenia stanowią przepisy art. 23 i 24 k.c. Uważam, że w tej sytuacji wniesienie przeze mnie pozwu jest konieczne.

Jan Nawak

Załączniki:

- płyta CD z nagraniem z interwencji,
- kopia pisma z dnia 21.03.2018 r. z żądaniem zaprzestania publikowania wizerunku wraz ze zwrotnym poświadczeniem odbioru.

2.4.5. Pozew o ochronę dóbr osobistych

Katowice, dnia 20 kwietnia 2018 r.
Do
Sądu Rejonowego
Wydział Cywilny
w Katowicach

Powód:
Jan Nowak, zam. w Katowicach
ul. Symulacyjna 20,
PESEL 85060516430

Pozwany:
Jan Kowalski, zam. Katowice
ul. Symulacyjna 50

POZEW o ochronę dóbr osobistych

W imieniu własnym wnoszę o:

- I. Zakazanie pozwanemu Janowi Kowalskiemu administratorowi ogólnie dostępnej strony internetowej o nazwie „Wolne miasto Katowice” publikowania mojego wizerunku nagranych podczas przeprowadzonej przeze mnie interwencji w Katowicach przy ul. Ligonia 4 w dniu 20 stycznia 2018 r. Tytuł interwencji „Czy tak ma działać polska Policja?”, data umieszczenia 20 marca 2018 r.
- II. Zasądzenie od pozwanego na moją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.
- III. Wydanie wyroku zaocznego, opatrzonego rygorem natychmiastowej wykonalności.

Ponadto wnoszę o:

IV. Przeprowadzenie rozprawy także w mojej nieobecności.

V. Wezwanie na rozprawę świadków:

- a) Jana Bąka zam. Katowice, ul. Kwinty 8,
- b) Jana Ćmiela zam. Katowice ul. Sokoła 10.

Uzasadnienie

Pozwany Jan Kowalski pracownik firmy „Życie i sława” dnia 20 marca 2018 r. na stronie internetowej o nazwie „Wolne miasto Katowice” opublikował bez mojej zgody wizerunek przedstawiający mnie podczas interwencji w dniu 20 stycznia 2018 r. w Katowicach przy ul. Symulacyjnej 4. Zdarzenie to zostało nagrane telefonem komórkowym przez jednego z uczestników, a następnie umieszczone na stronie internetowej przez pozwanego w dniu 20 marca 2018 r. pod tytułem

„Czy tak ma działać polska Policja?”. O tym, że nagranie to zostało umieszczone na ww. stronie internetowej, dowiedziałem się od sąsiadów Jana Bąka zam. Katowice, ul. Kwinty 8 oraz Jana Ćmiela zam. Katowice ul. Sokoła 10, którzy bez problemu mnie rozpoznali. Na nagraniu tym bardzo wyraźnie widać mój wizerunek, można również usłyszeć treść prowadzonej rozmowy. Ponadto Jan Kowalski pod nagraniem zamieścił komentarz, cytując: „ten policjant nie ma za grosz inteligencji i godności, ciekawe, co myślą o nim jego synowie”.

Dowód:

- a) świadek Jan Bąk zam. Katowice, ul. Kwinty 8,
- b) świadek Jan Ćmiel zam. Katowice ul. Sokoła 10,
- c) www.wolne.miasto.katowice.pl,
- d) płyta CDR z nagraniem z interwencji.

W dniu 21 marca 2018 r. wystąpiłem do pozwanego pismo z żądaniem zaprzestania publikowania mojego wizerunku, na które pozwany nie zareagował.

Wskazany powyżej opis zachowania pozwanego w postaci bezprawnej publikacji narusza moje dobra osobiste w postaci prawa do ochrony wizerunku. Podstawę prawną mojego roszczenia stanowią przepisy art. 23 i 24 k.c. Uważam, że w tej sytuacji wniesienie przeze mnie pozwu jest konieczne.

Jan Nowak

Załączniki:

- płyta CD z nagraniem z interwencji,
- kopia pisma z dnia 21.03.2018 r. z żądaniem zaprzestania publikowania wizerunku wraz ze zwrotnym poświadczeniem odbioru.

2.4.6. Pełnomocnictwo procesowe ogólne

Katowice, dnia 20 kwietnia 2018 r.

Jan Kowalski
pesel 82020314830
zam. 32–200 Katowice
ul. Symulacyjna 20

PEŁNOMOCNICTWO PROCESOWE

Ja niżej podpisany Jan Kowalski, pesel 82020314830 zam. 32–200 Katowice ul. Symulacyjna 20 upoważniam Pana adwokata Jana Woda, prowadzącego kancelarię Adwokacką „Woda i Wspólnicy” w Katowicach przy ul. Symulacyjnej 20, do reprezentowania mnie przed sądami powszechnymi.

Jan Kowalski

2.4.7. Wniosek o przeprowadzenie mediacji

Jan Nowak

Katowice, dnia 20 kwietnia 2018 r.

zam. 42-800 Katowice
ul. Symulacyjna 20

Do
Sądu Rejonowego
Wydział Cywilny
w Katowicach

Wniosek o przeprowadzenie mediacji

Na podstawie art. 183 (8) k.p.c. wyrażam wolę na przeprowadzenie postępowania mediacyjnego pomiędzy:

powodem Janem Nowakiem

zamieszkałym w Katowicach ul. Symulacyjna 20 nr telefonu 234567891
adres e-mail jasiunowak@gtb.

a pozwanym Zbigniewem Kowalskim

zamieszkałym w Katowicach ul. Krętaczy 20 nr telefonu 123456789
adres e-mail szybkizibi12kowal@ltu.

Przedmiot mediacji: odszkodowanie na pokrycie wszelkich wynikłych kosztów leczenia – art. 444 § 1 k.c.

Krótki opis stan faktycznego

Pozwany Zbigniew Kowalski w dniu 10 grudnia 2017 r. w Katowicach uderzył celowo drzwiami w policzek Jana Nowaka, w wyniku czego poszkodowany utracił ząb, tzw. czwórkę w górnej szczęce. W specjalistycznym gabinecie dentystycznym „Dłucik i Kompani” koszt leczenia oraz zabieg wstawienia nowego zęba wyniósł 1 800 zł. Zbigniew Kowalski pomimo wcześniej złożonej obietnicy nie pokrył kosztów leczenia i zabiegu.

Pozwany Zbigniew Kowalski w dniu 18 kwietnia 2018 r. złożył pisemnie do powoda Jana Nowaka wniosek o polubowne zakończenie sporu będącego przedmiotem postępowania. Dlatego też wnoszę wniosek o skierowanie sprawy do mediacji oraz o wyznaczenie mediatora oraz terminu na jej przeprowadzenie.

Jan Nowak

BIBLIOGRAFIA

- Kotowski W., *Ustawa o Policji. Komentarz*, Warszawa 2012.
Sobolewski P., *Komentarz do art. 446, K. Osajda (red.), Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania. Część ogólna*, Warszawa 2017.
Stefański R.A. (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2017.

Strony internetowe

- http://www.warszawa.po.gov.pl/pl/page/single/section/4/subsection/21/alias/podstawowe_uprawnienia_i_obowiazki_pokrzywdzonego.html
<https://www.zakiewicz-adwokaci.pl/prawo/prywatny-akt-oskarzenia.html>
<http://pokrzywdzonyprzestepstwem.info/zazalenie-na-postanowienie-o-umorzenu-dochodzenia-lub-sledztwa/>
<http://www.infor.pl/prawo/pozwy/informacje-ogolne/241732,Czym-charakteryzuje-sie-zazalenie.html>
<http://pokrzywdzonyprzestepstwem.info/zazalenie-na-postanowienie-o-umorzenu->
<http://pokrzywdzonyprzestepstwem.info/kiedy-dochodzi-do-umorzenia-sledztwa-lub-dochodzenia-dochodzenia-lub-sledztwa/>
<https://www.i-kancelaria.pl/artykuly/oskarzyciel-posilkowy-subsydiarny-art-55-1-kpk-subsydiarny-akt-oskarzenia/>
Orzecznictwo
Wyrok Sądu Najwyższego Izba Cywilna z dnia 18.01.1984r. sygn. I CR 400/83, OSNCP 1984, Nr 11, poz. 195, Legalis.
Wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu I Wydział Cywilny z dnia 29.02.2012 r. sygn. I ACa 1162/11, Legalis.